

Droga do wolności

**Historyczna podróż
po Lesznie z Lesiem**

Lissa i P.

Lesiu czeka na leszczyńskim dworcu na swoją koleżankę Basię. Oboje interesują się historią, więc Lesiu zaprosił ją na spacer po swoim rodzinnym mieście.

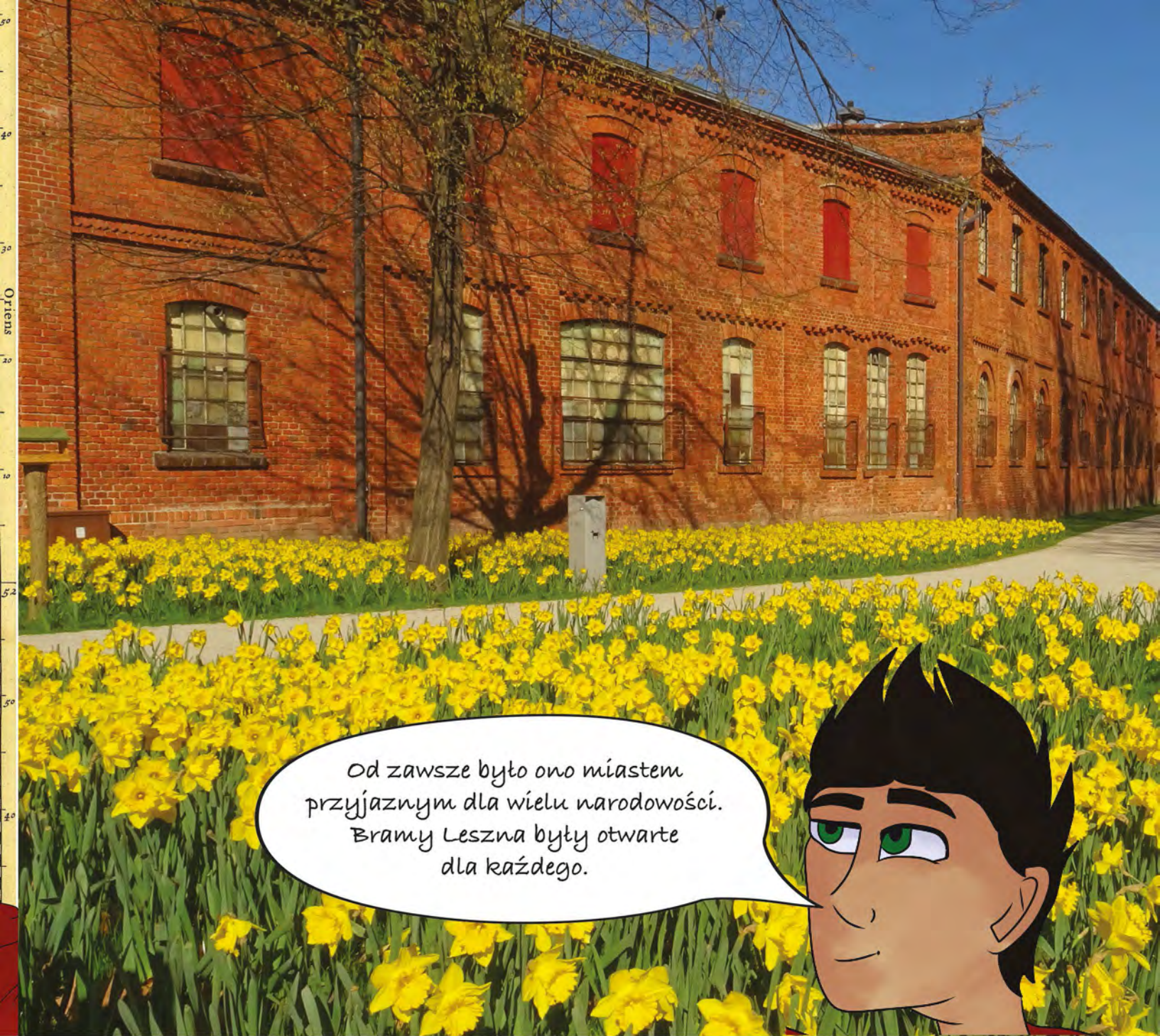

Lesiu...

Jak to jest, że Leszno obchodzi
100-lecie wolności w 2020 roku?
Przecież cała Polska rocznicę
obchodziła w roku 2018.

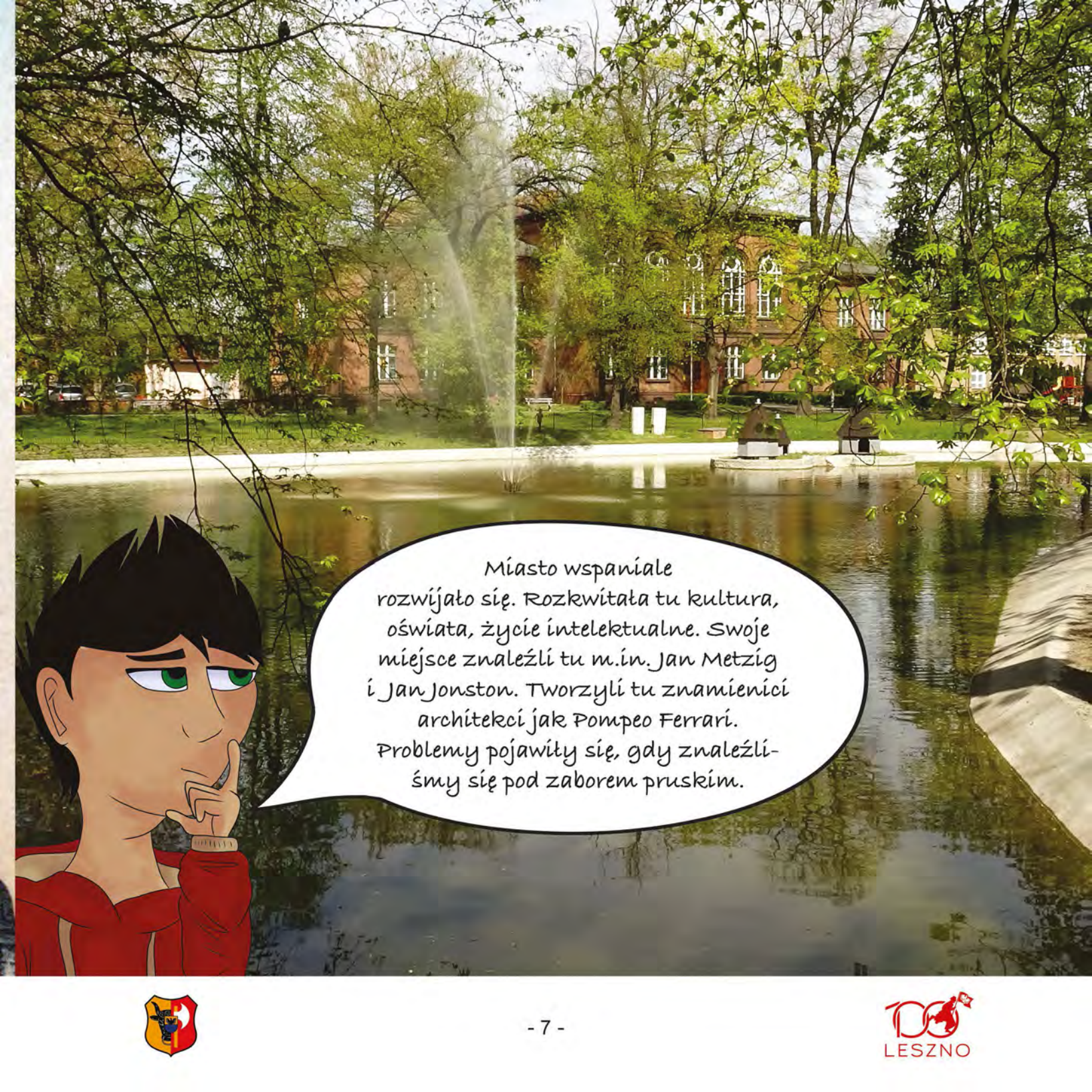
Od zawsze było ono miastem
przyjaznym dla wielu narodowości.
Bramy Leszna były otwarte
dla każdego.

W przyjaźni i zrozumieniu żyli tutaj przedstawiciele różnych wyznań: katolicy, luteranie, kalwińni, bracia czescy, żydzi. Tutaj widzisz pięknie wyremontowaną dawną synagogę.

A photograph of a park with a pond and a fountain, with a cartoon boy in the foreground. The boy has black hair, green eyes, and is wearing a red hoodie. He is looking thoughtful, with his hand to his chin. A speech bubble is next to him containing text. The background shows a large brick building with many windows, surrounded by trees and a fountain spraying water into the air.

Miasto wspaniale
rozwijało się. Rozkwitła tu kultura,
oświata, życie intelektualne. Swoje
miejsce znaleźli tu m.in. Jan Metzíg
i Jan Jonston. Tworzyli tu znamienici
architekci jak Pompeo Ferrari.
Problemy pojawiły się, gdy znaleźli-
śmy się pod zaborem pruskim.

Spójrz Basiu...
To ulica Słowiańska.
W okresie zaborów nazy-
wała się Kaiser Wilhelm
Strasse (ulica cesarza Wil-
helma). Mieszkańcami
ówczesnego Leszna
w znacznej części byli
Niemcy.

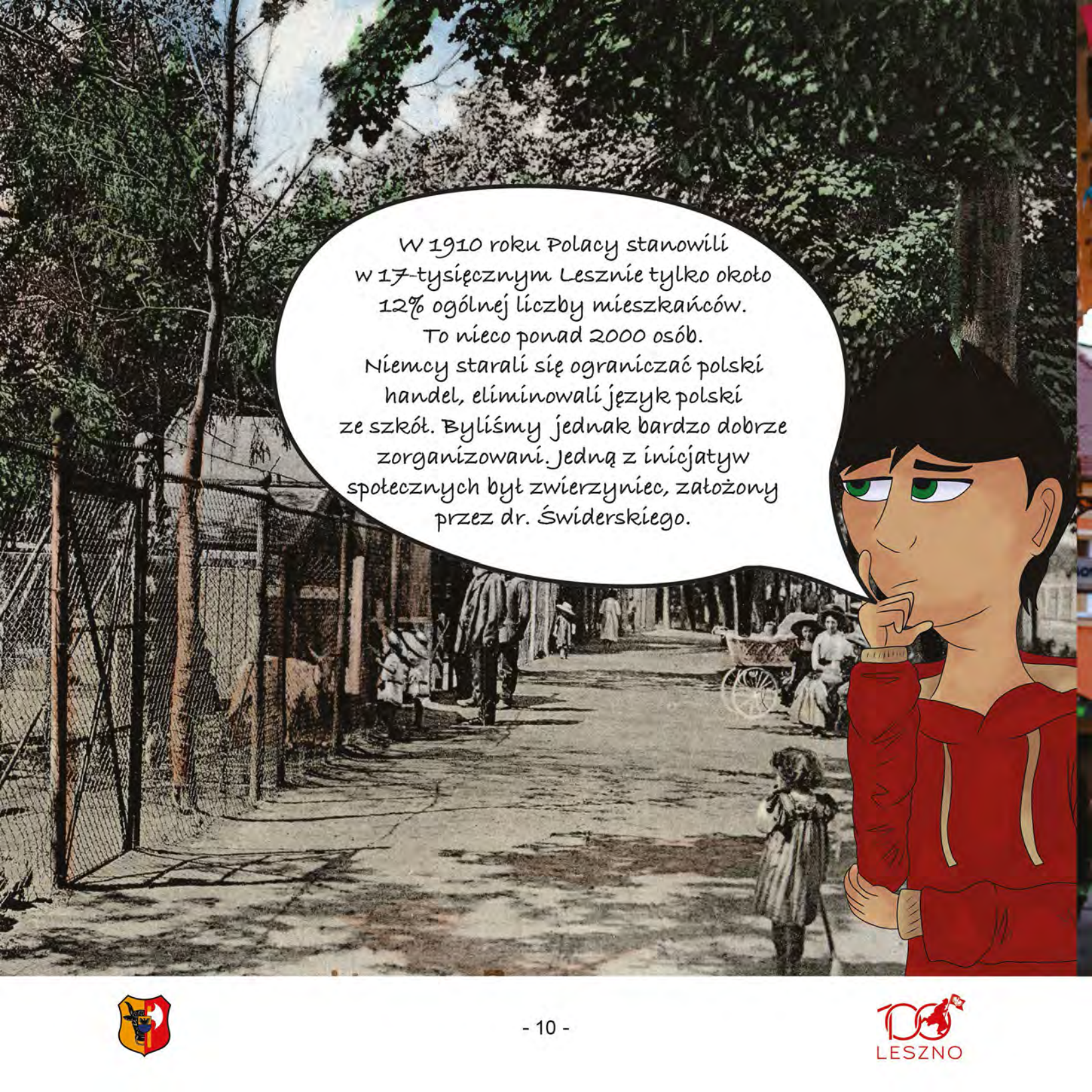

A teraz jesteśmy przy leszczyńskich kozarach. Znajdują się one przy ulicy Ractawickiej. Leszno było ważnym miastem dla Niemiec ze względu na węzeł kolejowy, jak i znaczący ośrodek militarny – stacjonowało tu mnóstwo wojska.

I Niemcy nie chcieli stąd odejść...

W 1910 roku Polacy stanowili
w 17-tysięcznym Lesznie tylko około
12% ogólnej liczby mieszkańców.

To nieco ponad 2000 osób.
Niemcy starali się ograniczać polski
handel, eliminowali język polski
ze szkół. Byliśmy jednak bardzo dobrze
zorganizowani. Jedną z inicjatyw
społecznych był Zwierzyniec, założony
przez dr. Świderskiego.

Mimo wielu trudności miasto
rozwijało się. Polacy - pomimo
zaborów - dbali o narodowego ducha.
To jedno z najbardziej urokliwych
miejsz - okolice naszego rynku.

Piękne to miejsce...
Kamieniczki, ratusz. To
musi być ważne dla was
miejsce. Gdzie mnie
zaprowadzicieś?

I. Stajewski
mather u. Goldar

To nasz przepiękny rynek...
Próbowaliśmy przeciwstawić się
germanizacji na różne sposoby.
Tworzyliśmy polskie wydawnictwa,
zakładaliśmy stowarzyszenia
i instytucje finansowe, polskie sklepy.
Przykładem może być sklep jubiler-
sko-zegarmistrzowski Mariana
Stajewskiego otwarty
na leszczyńskim
ryнку.

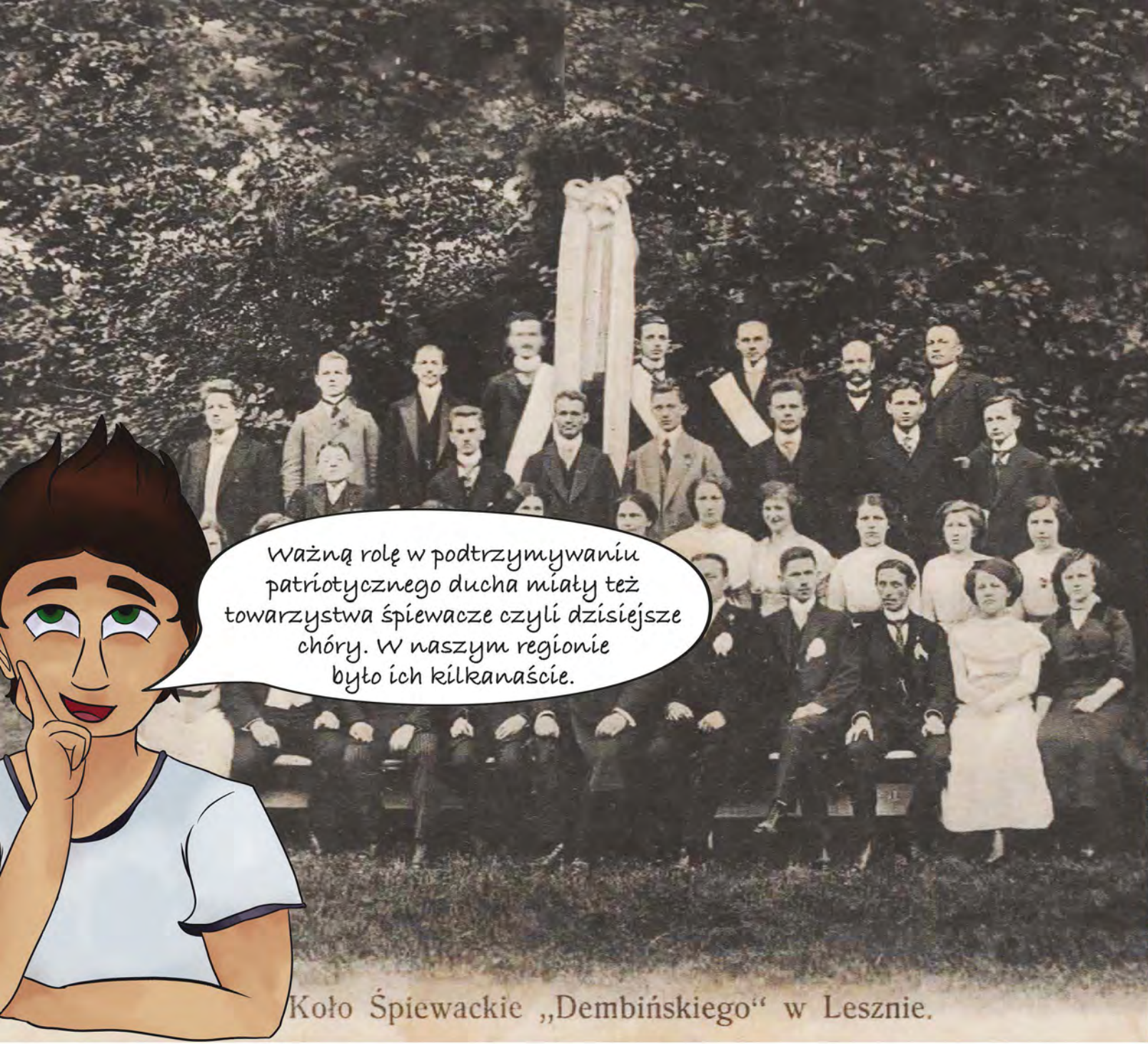
Polscy kupcy odgrywali w Lesznie bardzo ważną rolę w kultywowaniu polskości. Zakładali rodzime sklepy, często byli też działaczami społecznymi i starali się, aby wokół siebie gromadzić miejscowych klientów.

Ogromne znaczenie w okresie zab-
rów miały stowarzyszenia łączące
kulturę fizyczną z pracą u podstaw.
Pierwszym z nich było Towarzystwo
Gimnastyczne „Sokół”, które
powstało w Lesznie w 1902 roku.

Ważną rolę w podtrzymaniu patriotycznego ducha miały też towarzystwa śpiewacze czyli dzisiejsze chóry. W naszym regionie było ich kilkanaście.

Koło Śpiewackie „Dembińskiego“ w Lesznie.

A teraz,
gdzie jesteśmy?

To dawna leszczyńska
octownia. Jej właścicielem
był Józef Górecki, znany
działacz niepodległościowy
w Lesznie.

Dzięki temu, że firma dobrze
działała, mógł wspierać nasz
ruch niepodległościowy.
Weź telefon i poczytaj...

*nasza
Destylacja
jestem
ten piły*

Jego brat - Jan Górecki -
założył w Lesznie dobrze prosperującą
firmę - wytwórnię win i innych al-
koholi, oraz soków. M.in. dzięki tym
przedsiębiorcom ruch patriotyczny
wspaniale się rozwijał.

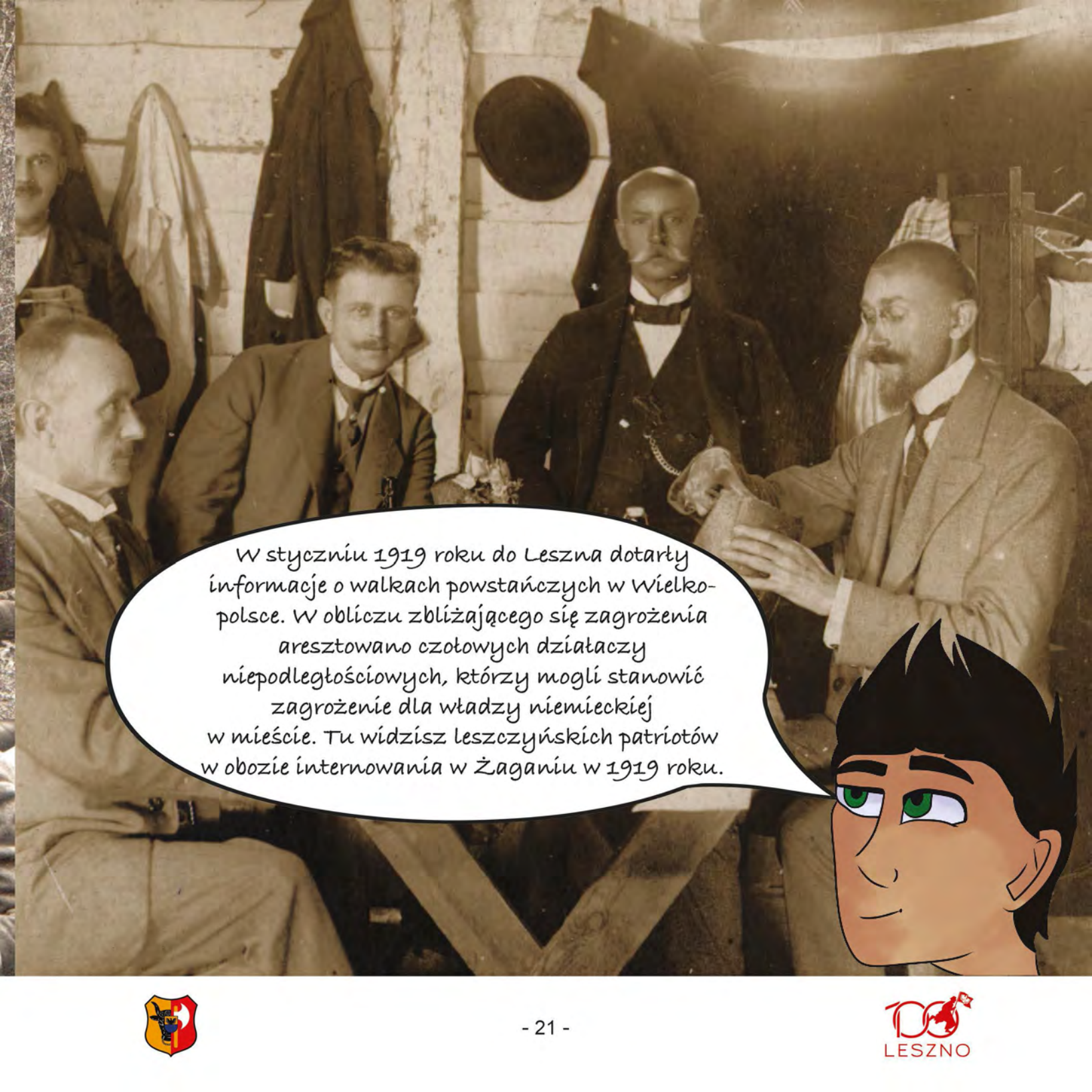
Teraz jesteśmy przed willą
Bronisława Świdorskiego.
To wybitny lezczynianin,
lekarz, działacz społeczny.
Brał udział w przygotowaniach
do przejęcia Leszna
z rąk niemieckich. Był też
radnym pierwszej Rady
Miejskiej Leszna.

Kluczową rolę dla odzyskania wolności w większości naszego regionu miało Powstanie Wielkopolskie, które wybuchło w 1918 roku. Leszczynianie byli bezradni, ponieważ garnizon niemiecki blokował ich działania. Rzucili się jednak do powstania, wstępując do Grupy „Leszno”. Zacięte walki toczyły się m.in. pod Osieczną.

W styczniu 1919 roku do Leszna dotarły informacje o walkach powstańczych w Wielkopolsce. W obliczu zbliżającego się zagrożenia aresztowano czołowych działaczy niepodległościowych, którzy mogli stanowić zagrożenie dla władzy niemieckiej w mieście. Tu widzisz leszczyńskich patriotów w obozie internowania w Żaganiiu w 1919 roku.

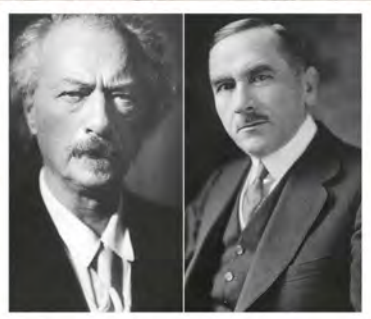

Powstanie Wielkopolskie...
Poczytaj o nim...
Naprawdę warto.

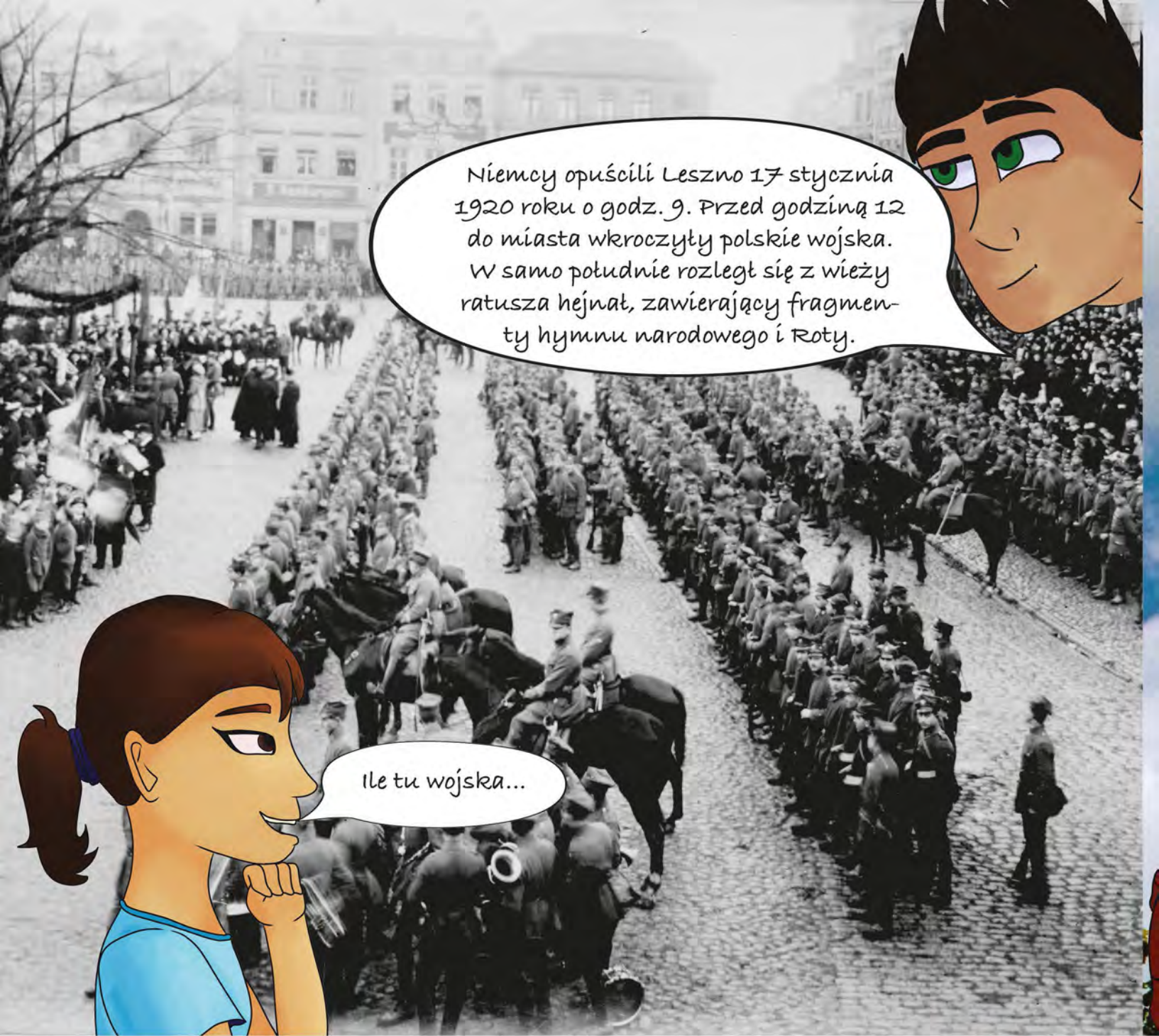
Właśnie to robię...

Wszystko dzięki zaangażowaniu dyplomatów i podpisaniu traktatu wersalskiego oraz działalności Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego. Traktat przyznawał Leszno i ziemię leszczyńską odrodzonej Polsce. Jednak na przyłączenie Leszna do Polski mieszkańcy miasta musieli czekać do stycznia 1920 roku, kiedy on wchodził w życie.

Niemcy opuścili Leszno 17 stycznia 1920 roku o godz. 9. Przed godziną 12 do miasta wkroczyły polskie wojska. W samo południe rozległ się z wieży ratusza hejnat, zawierający fragmenty hymnu narodowego i Roty.

Ile tu wojska...

Na wieży ratuszowej umieszczono godło narodowe oraz przesunięto o godzinę wskazówki zegara ratuszowego, by czas miejski zrównać z czasem obowiązującym w Polsce.

Na drugi dzień
na leszczyńskim rynku
odbyła się uroczysta msza
polowa...

Tego dnia przyjechał do Leszna
generał Józef Dowbor - Muśnicki -
dowódca Armii Wielkopolskiej.

Na rynku w Lesznie zagościli
oficerowie wojsk wielkopolskich.
To był niezwykły czas.
Widząc polskie mundury
leszczynianie poczuli się
wreszcie u siebie.

Od tego czasu corocznie
upamiętniamy to szczególne
wydarzenie.

17 stycznia 1920 roku był dla nas
ważną datą. Znowu staliśmy się częścią
Polski. Dzięki niezwykłym ludziom,
ich zaangażowaniu znowu
możemy się rozwijać...

Dzięki Lesiu
za ten spacer.
Było naprawdę super!

#LESZNO

Wydawca: Urząd Miasta Leszna - Wydział Promocji i Rozwoju,
ul. Kazimierza Karasia 15, 64-100 Leszno, tel. 65 529 81 00, www.leszno.pl, e-mail: um@leszno.pl

Tekst, skład, projekt graficzny: Andrzej Przewoźny

Rysunki: Lidia Przewoźna

Zdjęcia: ze zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lesznie, Archiwum Państwowego w Lesznie, Janusza Skrzypczaka, Damiana Małeckiego, Damiana Szymczaka, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Biblioteki Kongresu USA oraz Urzędu Miasta Leszna.

Konsultacja merytoryczna: Ewa Bartkowiak-Nabzdzyjak, Damian Małecki, Janusz Skrzypczak

Leszno 2019

